

Nové Bratrské Listy

z obsahu:

kázání – Den se přiblížil

teologické studie – Otázka zla

Unitas fratrum – Naše společné poklady

zprávy ze seniorátu – Turnov, Rovensko,
konvent

vánoční poselství

Mé oči viděly tvé spasení, které jsi připravil přede všemi národy.

(Lukáš 2,30-31)

obsah

kázání

Den se přiblížil (*B. Kejř*) 87

biblické a teologické studie

Otázka zla 89

unitas fratrum

Naše společné poklady 5 93

Biskupská konsekrace v EKP 101

(*red*)

náš seniorát

Turnov - výlet na Sněžku (*oh*) 102

Informace ze sen. výboru (*oh*) 103

Krátce z Rovenska p. Tr. (*mj*) 104

Zpráva o jednání konventu 104

(*E. Kejřová*)

Ke konventu v Praze (*eš*) 106

Mlčení (*mj*) 107

Křík (*mj*) 108

ochranovská hvězda (*red*) 109

Vánoce (*J. Doležal*) 111

Adventní modlitby 112

(modlitby Jar. Vítka)

Nové Bratrské Listy

25. ročník (2023)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé čtenářky a čtenáři, uzavíráme „polojubilejní“, 25. ročník Nových bratrských listů. A jestli jsme si mohli loni říkat, že snad příští vánoce budou bez války, máme namísto toho dvě a další možná na obzoru.

Teprve teď si můžeme důsledně uvědomit, jak nesamozřejmé je žít v pokoji a relativním bezpečí. Uprostřed adventu a jeho zvěsti o příchodu radosti jsme svědky rozpoutaného zla. Proto jsme tentokrát zařadili několik textů, které se otázkou zla zabývají.

Na evropském kontinentě má Jednota první ženu v úřadě biskupa, zprávu o konsekraci přinášíme zároveň s kapitolou o pojetí služby v UF.

Plnější je rubrika seniorátní, i proto, že se řeší změna struktury seniorátů v evangelické církvi a tedy i otázka, jak to bude dál se seniorátem naším. V textech asi objevíte, že existují různé pohledy a názory, jak bychom měli postupovat, že je tu určitá nervozita, co bude dál.

Řekl bych, že zprávy z Rovenska a zamyšlení bratra Jalušky jsou dobrým prostředkem proti nervozitě, stejně jako úvod a závěr tohoto čísla, které se snaží přece jenom zaměřit na zvěst, která je a zůstává radostná navzdory všem lidským běsům.

Možná by se dala prafrázovat slova proroka Izajáše, i kdyby se hroutily sbory a senioráty rozpadaly, Boží milosrdenství tím nebude o nic menší, ani o nic vzdálenější.

*Požehnané dny všední i sváteční přeje
váš Jindřich Halama*

**Děkujeme za podporu pro náš časopis.
Číslo účtu 2900700247/2010**

kázání

Den se přiblížil

Víte přece, co znamená tento čas: už nastala hodina, abyste procitli ze spánku; vždyť nyní je nám spása blíže, než byla tenkrát, když jsme uvěřili. Noc pokročila, den se přiblížil. Odložme proto skutky tmy a oblecme se ve zbroj světla.

(Římanům 13,11-12)

Milí přátelé,

nacházíme se opět v adventním čase, tedy čase, který nás naplňuje nadějí na prožití nejkrásnějších svátků v roce, totiž vánoc. Má to však být především čas, ve kterém si uvědomujeme, že do našeho světa přichází Bůh. A biblické poselství nás vyzývá, abychom si to nejen uvědomovali, ale abychom na tento příchod byli také připraveni.

Je velkým nedorozuměním, jestliže je Boží příchod redukován, stažen pouze na ty vánoční události, kdy se nám svatý Bůh přiblížil opravdu „na dotek“, kdy vstoupil mezi nás. Jistě, to byla událost vpravdě převratná – a má-li se s ní člověk vyrovnat, přijmout ji, pak to nejde bez určitých změn – ale Pán Bůh se ve své náklonnosti k nám nezastavil pouze u tohoto počínu.

Vybavuje se mi teď název knihy profesora Jana Hellera: Bůh sestupující. Ano, to je výstižné vyjádření Božího jednání – on nesestoupil z nadoblačných výšin jen jednou – je Bohem opakovaně, stále sestupujícím. A použijeme-li to adventní slovo, je Bohem přicházejícím. Každý den a každou noc k nám přichází. Různými způsoby se ohlašuje, promlouvá k nám.

Jako neviditelný společník nás provází cestami života. Je nám blízko – ale nechceme-li jej vidět, nevidíme jej. Nechceme-li jej poslouchat, neslyšíme jej. Spoléháme-li jen sami na sebe, také sami zůstáváme. I v této oblasti platí, že každé naše rozhodnutí má i své důsledky. Buď jsme s Bohem – nebo jsme bez Boha.

Ovšem tato věc, tento stav je ještě závažnější. Neoddiskovatelná biblická pravda, kterou nemůžeme ani popřít ani obejít je, že jednou Bůh ještě přijde jiným způsobem: bude to naposled a nepřijde jako ten, kterého bychom mohli ignorovat, koho bychom mohli poslat pryč od našich dveří – přijde v slávě, v moci a přijde k soudu. Přijde k rozdělení. Aby oddělil ty, kteří s ním počítali a kteří byli připraveni, a ty, kteří jej ignorovali či se proti němu vzpurně stavěli – a kteří budou tedy tímto završením dějin zaskočeni. To není učení církve v tom slova smyslu, že by si jej vymyslela, že by to nás křesťany kdovíjak těšilo – možná spíš naopak. Ale je-li Písmo svaté pravdivé (a my věříme, že je), pak je pravdivá i tato zvěst.

Nám se ovšem snadno stává, že v těchto souvislostech myslíme jen na ty, kteří Pána Ježíše nepoznali, kteří mu neuvěřili, kteří jej při jeho „přícházení“ nepřijali.

Jenže ten text, který si dnes připomínáme z Římanům 13, je výzvou pro církve, pro křesťany. Apoštol Pavel se zde přece obrací na křesťanský sbor v Římě. A opravdu jen věřícím může napsat: „Víte přece, co znamená tento čas“.

Jen ti, kteří skutečně uvěřili v Ježíše, mají správnou orientaci v čase – totiž v tom slova smyslu, že vědí, že žijí v tom zvláštním mezidobí mezi jeho prvním příchodem a jeho druhým (a posledním) příchodem. V jakém místě této časové úsečky jsme, nemáme ani zdání. Spíš ještě na začátku? Uprostřed? Na konci? Nevíme – a nemáme se ani snažit to vypočítat. Ale co platilo tenkrát, když ve druhé polovině 1. století apoštol napsal: „nyní je nám spása blíže, než když jsme uvěřili... noc pokročila, den se přiblížil“, to jistě ještě naléhavěji platí po téměř dvou tisíciletích. Čas tohoto věku se krátí a Kristův příchod se blíží... Víme i my dobře, co znamená tento čas? Jaká je jeho naléhavost?

„Už nastala hodina, abyste (abychom) procitli ze spánku.“

Zaprvé, nastala hodina, přišel čas. Čas, kdy něco máme konat, kdy nás něco čeká, ten se nemůže krýt s časem, kdy procitáme ze spánku. Začíná-li škola v 8.00 nemůžeme vstávat v 8.00. Chceme-li jet vlakem v 6.55, nemůžeme si dát budík na 6.55. Potřebujeme čas na přípravu. Jak jsme uvedli, neznáme ani den ani hodinu Kristova druhého příchodu – ale TEĎ je čas, říká apoštol, abychom procitli ze spánku, abychom vstali, abychom byli připraveni.

To druhé, potřeba procitnout. Spánek je vnímám jako čas nevědomí. Nechtěl bych se pouštět s mými chabými vědomostmi do nějakého výkladu o tom, co se v našem mozku děje během spánku. Ono je to i během noci proměnlivé, ale snad můžeme přijmout ten „obraz“ spánku jako stav, kdy bděle nevnímáme, kdy nemáme podíl na těch věcech, které se kolem dějí. Kdy nemáme přísun informací, kdy nemůžeme logicky a kriticky zpracovávat to, co jsme dříve zaznamenali.

Křesťané mohou být někdy označováni za naivky, může jim být vyčítáno, že jsou v některých ohledech pošetilí – ale ve své podstatě je křesťanství založeno na těch nejdůležitějších informacích. Připomenu vám počátek Janova evangelia „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh“. Slovo (LOGOS) můžeme také vykládat jako INFORMACE. Víra je založena na informaci, na poznání. Proto může Pavel psát křesťanům v Římě: Víte přece, co znamená tento čas. Věřit znamená vědět, že nejsme ve vesmíru sami, že náš život má smysl a že na konci se ukáže, že něco bylo důležité a něco marné.

Ale spánek tu není jen „vypnutí“ našeho zpracovávání informací. Spánek je také čas snění. Nejen, že spánek zabraňuje vnímat realitu – on někdy do našeho podvědomí přivádí zvláštní představy, podivná spojení, cosi vpravdě neskutečného. Snít může být někdy krásné – ale často je to nebezpečné, zvláště sníme-li tehdy, když bychom měli být bdělí. Není takovéto snění cosi, co ovládá velké množství lidí? Obávám se, že ano. Lidé sní o tom, že když vymění vládu, všechno bude lepší. Sní o tom, že se na ně usměje štěstí a v nějaké hře zbohatnou a život bude krásný. Ale lidé sní

i o tom, že sami sebe zdokonalí, že jim cosi pomůže v jejich nemocech, starostech, osamocení, nenaplněnosti...

Možná, že se i my, křesťané, opájíme sněním o tom, co nám pomůže obstát před Bohem: že jsme členy církve, že jsme zbožní, že chodíme do kostela, že dáváme almužny (a to nemyslím pejorativně), že si čteme v bibli, že se modlíme. To všechno jsou dobré věci, to je dobrý předpoklad, ale podstata je jinde: být bdělí, vstát a jednat tak, jak se na tento čas sluší. Apoštol to znázorňuje plasticky slovy „Odložme (nebo důrazněji odhodme) skutky tmy (jako noční úbor) a oblecme se ve zbroj světla.“ Lidově řečeno, do úkolů dne se nemůžete pustit v pyžamu! A jestliže se přibližuje Den Kristův, pak se připravme a oblecme se tak, jak se sluší, totiž ve zbroj světla, v odění, které je pro tento čas jediné vhodné.

Sestry a bratři, celý kontext našeho dnešního textu je z té části dopisu, v němž apoštol předkládá římskému sboru pokyny, co to znamená být křesťanem. Co to znamená pro naše jednání, pro náš vztah k druhým lidem, ke státní moci, k trpícím a utlačovaným... Oddíl, z něhož vychází dnešní kázání, je nadepsán slovy: Blízkost Kristova dne vyzývá k proměně. Tedy: protože Kristus, ta hvězda jasná a jitrní přichází, máme se na jeho příchod připravit. Nesmíme být ani neinformovaní, ani se nechat unášet líbivými sny – ale být bdělí a dělat to, co obстоjí na světle. To je pravá adventní příprava. Pán Bůh nám dej, abychom nepřeslechli řinčení budíku, který nás chce přivést k vědomí, abychom se připravili na Den Kristův. AMEN.

(Bohumil Keř, prosinec 2003)

biblické a teologické studie

Otázka zla

Přinášíme dnes, paradoxně v adventu, kdy se tradiční úhel pohledu obrací k světu, naději, dobré vůli, radosti a štěstí, a co ještě všechno obsahují koledy a příběhy zaměřené k vánocům, několik krátkých zamyšlení nad zlem, které se zdá rozmáhat. Útočilo-li na nás loni ve zprávách z východu, teď se rozpoutalo jeho řádění i na jihu. Pokud si klademe otázky, proč k tomu dochází a co s tím (což se ptá snad každý), třeba nám zamyšlení nad některými aspekty zla v něčem pomůže.

Proč je na světě zlo?

Jednou z nejtěžších otázek, která se dotýká každého člověka, je otázka lidského utrpení a nespravedlnosti. Čím větší je náš technický i vědecký pokrok, čím modernější naše medicína, tím víc vyniká naše neschopnost zabránit zlu, které doléhá na konkrétního člověka v podobě nemoci a různých katastrof. Když se někdo z našich blízkých nebo my sami staneme obětí autonehody, onemocníme rakovinou, když se nám narodí postižené dítě, když někoho zasáhne přírodní pohroma nebo nesmyslný teroristický útok, ptáme se, proč to postihlo právě nás.

Má to nějaký důvod? Je v tom nějaký řád a spravedlnost? Máme to chápat jako Boží trest a přemýšlet, čím jsme si to zavinili? Nebo je to zkouška, která má prověřit naši statečnost a víru? Proč ale Bůh dopouští smrt malých, sotva narozených dětí? Kdo je odpovědný za to, že lavina spadne na horskou vesnici plnou nic netušících lidí? Kdo rozhoduje o tom, že se z potápějící lodi někdo zachrání a jiný utone? Je to náhoda, nebo Bůh? Jestliže nás Ježíš Kristus miluje a je Pánem všeho stvoření, proč nezabrání válkám a nezabaví svět těch, kdo druhým působí jen utrpení? Kde byl Bůh, když bezbranní lidé umírali v koncentračních táborech?

Podobných otázek bychom mohli klást mnoho, ale všechny míří podobným směrem. Jak můžeme věřit, že Bůh, který stvořil svět, je dobrý, když se kolem nás děje tolik zlého a nespravedlivého?

Křesťané nemají na tyto otázky jednoduchou ani jednoznačnou odpověď. Tu však nemá nikdo na světě. Křesťanství neslibuje jejich snadné řešení. Je mnoho věcí, které křesťané nevědí a z bible nevyčtou. S utrpením, nespravedlností a nebezpečím, že nás může něco zlého postihnout, se musíme naučit žít. Svět, ve kterém žijeme, je krásný, ale také plný bolesti a napětí. A přece se díky víře v Boha můžeme zlých věcí bát méně, než kdybychom jim museli čelit sami.

Bůh stvořil svět dobrý a je to člověk, kdo do něj stále vnáší mnoho zlého. Jsou však i události, které nemají s člověkem přímou spojitost, a přece nám přinášejí mnoho trápení a bolesti. Proč se takové věci dějí, nevíme. Bible si někdy pomáhá tím, že mluví o satanu – Božím nepříteli, který se snaží rozbít důvěru mezi člověkem a Bohem. Používá k tomu lsti a přetvářky, ale i fyzické bolesti a strachu. Hospodin je však natolik svrchovaný, že i satan zůstává pod jeho mocí a kontrolou, takže nemůže uškodit víc, než mu Bůh dovolí (Jób, kap. 1 a 2).

Díky Ježíši Kristu víme, že nás Bůh nenechal zlu napospas. Pomáhá nám zlo odhalovat, přemáhat, snášet i obracet k dobrému. Bůh brání zlému například tím, že se k lidem obrací svým slovem a volá je k důvěře, práci, naději a vytrvalosti. Dar rozumu a vynalézavosti nám pomáhá mnohé zlo zmírnit a zmenšit. V našem životě nastávají okamžiky, kdy věříme, že nás Bůh zázračně vysvobodil z nebezpečí, ale známe i chvíle, kdy na nás dolehlo v plné síle. Tehdy se naše víra chvěje v základech a pochybnosti nás svírají. Jsou to chvíle, kdy se s bolestí v srdci ptáme, proč Bůh mlčí a neodpovídá.

Navzdory tomu věříme, že i když Bůh zlo dopouští, zůstáváme stále pod jeho ochranou. Apoštol nás ujišťuje, že se nám nestane nic, co bychom nemohli s Boží pomocí unést a zvládnout (1 K 10,13). To je slovo, které nám dává odvahu. Každé trápení a nesnáze smíme přijmout jako zkoušku, ve které se může osvědčit a zocelit naše víra. Často teprve tváří v tvář zlu a bolesti se ukáže dobrodiní víry a Boží pomoci v plné šíři a slávě.

I když nás zlé okolnosti často udolají, naši blízcí umírají a dobré věci prohrávají, smíme doufat, že Bůh dosud neřekl poslední slovo. Lépe řečeno, „napověděl nám“, když vzkřísil Ježíše z mrtvých. I když se zdá, že nám Bůh v horizontu tohoto života nepomohl, neznamená to, že nás zradil a opustil. Boží pomoc přesahuje obzor našeho života. Na všechny naše otázky, úzkosti a zklamání nám Bůh nakonec odpoví a všechny naše rány uzdraví (Iz 30,26). Naděje, kterou nám dává Kristovo vzkříšení, a jeho ujištění, že nás přivede do trvalého společenství s Bohem, v nás probouzí sílu postavit se zlému na odpor a nesppekulovat donekonečna o tom, proč k němu došlo.

Otázka, proč zlé zasáhlo právě nás nebo naše blízké, nemá většinou odpověď. Bůh nás učí ptát se v takových chvílích jinak. Co mohu udělat, abych zlo, které na nás dolehlo, zmírnil? Bůh nám dává sílu, abychom své trápení vydrželi a překonali. Všude, kde se děje lidem něco zlého, je příležitost ke statečným činům solidarity a pomoci. Tam, kde je největší nouze a bída, bývá také největší prostor pro naši lásku a obětavost. Zlo a nespravedlnost se pro nás mohou stát výzvou, která zmobilizuje naše síly a probudí k životu naši víru a odvahu.

Bible také ukazuje, že místo aby Bůh zlo jednoduše odstranil, pomáhá nám obracet je k dobrému. Zlo přitom zůstává zlem, ale může být přemoženo tím, že poslouží dobré věci. To se však neděje automaticky, ale díky tomu, že lidé Pánu Bohu naslouchají. Nemocný člověk může objevit cenu života a přátelství někdy lépe než ten, kdo je stále zdravý a spokojený. Kdo poznal násilí a bezmoc, bude si umět více vážit svobody a bude ji přát i druhým. Komu zemřel někdo blízký, může si snáze uvědomit povrchnost svého dosavadního života a začít žít jinak. Kdo měl těžké dětství, bude sám k sobě náročnější a cílevědomější než ti, kteří měli načas vzpomněti.

(Jiří Gruber. Pojď a přesvědč se. Kalich 2009)

Kdo je zlý?

Nevím. Nedovedu to pochopit. Či vlastně jedna odpověď je snadná: zlý je ten, kdo svévolně ubližuje světu, druhým či sobě. Zlí jsou lidé, kteří své bližní pomlouvají za jejich zády. Či ti, kdo se chovají bezohledně vůči druhým, svévolně ničí, co druzí mají rádi. Kdo se raduje z utrpení. Prostě ti, kdo zraňují a ničí.

Jenže proč to lidé dělají? Pro Boha, proč? Jak může někdo svévolně ublížit zvířeti, člověku, stromu, svévolně zmařit dobrou vůli, přejet ježka nebo počmárat kontejner sprejem? Jak se někdo může radovat ze škody? Nedovedu se do takového člověka vymyslet. Kolikrát jsem dopltil na to, že jsem prostě nemohl uvěřit, že ten, kdo mi

škodil, mi opravdu chce ublížit. Že to není nedorozumění. Nedovedu pochopit třeba Jága ze Shakespearova Othella: čirou zlou vůli.

Znám různá běžná vysvětlení. Lidé prý jsou zlí, když v sobě nesou velkou bolest, veliký strach či velkou prázdnotu. Když pochybují sami o sobě a ponižují druhé, aby se mohli utěšovat, že ti druzí nejsou o nic lepší. Nebo se slepě mstí za to, co sami utrpěli. Nebo si krutostí dodávají kuráž. Znám to podle sebe: lidé oplácejí dobro zlem tehdy, když jim na dobro nezbývá.

Jenže ono to opravdu k ničemu nevede. Zlá vůle, jakkoli „oprávněná“, vytváří jen další zlou vůli. A tak si myslím, že ono je nakonec lepší vycházet z předpokladu dobré vůle. Jistě, člověk na to někdy doplatí. Ježíše ukřižovali, Husa upálili, Martina Luthera Kinga zastřelili. Jenže jediné tím riskováním prolomíme zakletý kruh zlé vůle.

(E. Kohák. Hesla mladých svišťů. Kalich 1999)

Izraelka Ayel Noy vede charitativní organizaci, která ze stanovišť na Západním břehu Jordánu a v pásmu Gazy odváží palestinské pacienty, většinou děti, do izraelských nemocnic kvůli léčbě rakoviny, transplantaci orgánů a dialýze. „Naši sousedé potřebují pomoc a my jim pomoc musíme,“ říká. Její rodina je proti jejím aktivitám, dokonce ji nařklí ze spolupráce s hnutím Hamás.

Izrael pozastavil její organizaci všechny finanční příspěvky.

(sever novinky.cz/ 9. 12. 2023)

Proč nás fascinuje zlo?

Že by z dlouhé chvíle? Totiž zlo nás obvykle nefascinuje, jsme-li sami obětí. Vzrušuje nás být diváky zla, jako staří Římané v koloseu se lvy a křesťany.

Či si dokazujeme, že ať jsme sebehorší, nejsme v tom sami? Proto lidé rádi pomlouvají, a nejraději ty, před nimiž se v hloubi duše sami za sebe tak trochu stydí.

Jenže fascinace, to je něco hlubšího – něco jako zavrať, která nás jímá nad skutečnou hrůzou, nad svévolnou krutostí a bezmezným utrpením, které nám barvitě předkládají sdělovací prostředky. Hrozíme se nad tím a přesto jako by nás něco přitahovalo, jako Sokratovy druhy k popravě na počátku Platonovy Ústavy. To už není jen škodolibost. Je to hrůza – a fascinace.

Je to snad tím, že kdesi ve skryté hloubi duše cítíme, že i my jsme toho schopni? Že cítíme tu nahromaděnou zášť a zlobu v sobě, hrozíme se nad ní a v zrcadle zla vidíme sebe? Zní to věrohodně, jenže odkud ta zloba v nás?

Jedno vysvětlení je, že ta zloba je v nás přirozeně, že naše nejhlubší pudy jsou agrese a násilí, jimž civilizace neposkytuje možnost projevu. My sami se prý zla hrozíme, bráníme se mu, avšak v hloubi duše je nosíme v sobě. Odtud prý zavrať a fascinace zlem. Jiné vysvětlení je, že ta zloba je bolest z odcizení, z odloučení od stvoření,

k němuž náležíme. Chceme, potřebujeme milovat, avšak sobectví nám v tom brání. Odtud prý bolest a hněv. Kdo dovede milovat, oprostuje se od nich.

Tak – či onak? Nevím, avšak sázím na tu druhou možnost.

(E. Kohák. Hesla mladých svišťů. Kalich 1999)

Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. (Ř 12,21)

A abychom v těch úvahách nad zlem nevynechali zvěst adventu a vánoc, připomeňme si písničku, kterou ti mladší znají od dob nedělní a máme ji také v novém zpěvníku (č. 494):

Když na světě smutno bylo, že už lásky není,
děťátko se narodilo lidem k potěšení.

Když na světě lidem zbylo bez naděje zoufat,
děťátko se narodilo, aby mohli doufat.

Ref. Do jeslí je vložila, plénkami obvinula,
do jestlí je položila matka Maria.

unitas fratrum

Naše společné poklady

Kapitola 5.

„Služte jedni druhým“.

Pojetí služby v Unitas fratrum

Církevní řád UF konstatuje, že všichni ordinovaní služebníci Jednoty by měli být poučeni o pojetí služby v UF a žít a jednat podle toho. V této kapitole se dozvíte o pojetí ordinované služby v UF, nejen o významu ordinace, ale o širším kontextu, o tom, jak různé formy služby mají spolupracovat na budování těla Kristova.

5.1 *Kněžství všech věřících*

Důležitou součástí pojetí ordinované služby v UF je učení o všeobecném kněžství věřících. Je to pojetí, které se prosadilo během reformace, kdy Martin Luther a další reformátoři zpochybnili středověké římskokatolické pojetí kněžství a jeho hierarchické funkce. V tomto pojetí sloužili kněží jako prostředníci mezi lidmi a Bohem. Je to podobné starozákonnímu pojetí kněžství, kdy pouze kněží směli vstupovat do vnitřních prostor chrámu a obětovat oběti. Kněží byli vnímáni jako zvláštní druh lidí, oddělených ke službě Bohu.

Reformátoři argumentovali, že příchodem Ježíše Krista hierarchické kněžství ztratilo svou funkci. Lidé mohou přistupovat k Bohu přímo, skrze pravého velekněze, Ježíše Krista (Žd 4,14-16). Lidští kněží k tomu nejsou potřeba, královským kněžstvím (1Pt 2,9) se skrze křest stávají všichni věřící. Jinými slovy, reformační pojetí zní, že skrze Krista mají všichni věřící stejný přístup k Bohu a všichni jsou také stejně povoláni, aby Bohu sloužili.

Pojetí všeobecného kněžství věřících je však třeba střežit před neporozuměním duchovního individualismu. Kněžství všech věřících neznamená, že je každý sám sobě knězem. Znamená to, že v těle Kristově jsme všichni kněžími jedni druhým. Bůh nás vyzývá, abychom sloužili jedni druhým (Ga 5,13; 1Pt 4,10). Přimlouváme se jedni za druhé před Pánem, zvěstujeme jedni druhým Boží slovo a slavíme jeho přítomnost mezi námi v bohoslužbách, ve chvalách a ve společenství. Nadto nás naše kněžská služba vysílá do světa, abychom sloužili a svědčili. Tak je kněžství všech věřících povoláním ke službě pro každého, kdo patří k církvi.

První Bratři jak v Kunvaldu, tak později v Ochránově hledali, jaké je biblické pojetí kněžství a objevili v prvotní církvi různost úřadů a služeb. Četli si Skutky 6,1-6 o volbě jáhnů, které apoštolové ustanovili, aby se starali o hmotné potřeby vdov. Četli Ř 12,6-8, jak jsou údy těla Kristova povolány ke vzájemné službě: „Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás: Kdo má dar prorockého slova, ať ho užívá v souhlase s vírou. Kdo má dar služby, ať slouží. Kdo má dar učit, ať učí. Kdo dovede povzbuzovat, necht' povzbuzuje. Kdo rozdává, ať dává upřímně. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo se stará o trpící, ať pomáhá s radostí.“ Podobně četli v Ef 4,11-12, že je Kristovým darem, když „jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla.“ Vzor pro službu nesobecké lásky nacházeli v Ježíšově příkladu. On „nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil“ (Mt 20,28).

5.2 *Ordinovaná služba*

Jako mnohé jiné křesťanské denominace i Unitas fratrum ordinuje některé lidi (muže i ženy), aby církvi sloužili jako ordinovaní služebníci. Podle protestantské tradice je ordinace aktem, kterým jsou osoby pověřovány církvi ke službě slovem

a svátostmi. Potvrzuje se tím, že tuto osobu povolal Bůh, aby církvi sloužila, že on či ona jsou k této službě způsobilí a že přijímají autoritu i odpovědnost pastýřského úřadu podle ustanovení církve. Ordinace zpravidla předpokládá teologické vzdělání a zřetelný závazek sloužit v církvi. Vzkládáním rukou je k tomu ordinovaným udíleno požehnání.

Pojetí kněžství v UF je nehierarchické. Ti, kdo jsou ordinováni, jsou odděleni ke službě, ale ne nadřizeni. Ordinovaná služba neodporuje myšlence všeobecného kněžství. Všichni jsme kněžími, ale pro některé služby je třeba specializace a ordinovaní jsou takovými specialisty v církvi. Jsou církvi ustanoveni do funkcí, které vyžadují kompetentnost a odpovědnost.

Biblický základ

Unitas fratrum má trojí řád kněžství (diakon či jáhen, presbyter a biskup), což odráží řeckou terminologii v NZ. Diakon je z řeckého slova *diakonia*, což znamená služba. Úřad diaconů je zvláště zmíněn v 1Tm 3,8-13 a zdá se, že byl spojen s poskytováním služeb těm, kdo byli v nouzi (Sk 6,1-6). Presbyter je z řeckého slova *presbyteros*, což znamená starší, a byl to úřad vedoucích (Sk 14,23; 1Tm 5,17). Biskup je z řeckého slova *episkopos*, což se obvykle překládá dohlížitel, a odkazovalo k osobám, které dohlížely na službu ostatních (1Tm 3,1-7).

Dějiny

První volba bratrských kněží se odehrála na synodu ve Lhotce u Rychnova 1467, sotva deset let po vzniku společenství v Kunvaldě. Byl to radikální krok, protože znamenal definitivní rozchod s římskokatolickou tradicí. Jakmile Bratři začali ordinovat své kněží, stali se skutečně nezávislou církví.

Synod postupoval tak, že bylo vybráno devět možných kandidátů na kněžství, bylo připraveno dvanáct lístků papíru, z nichž na třech bylo napsáno „jest“. To znamenalo, ten, kdo si vylosuje tento lístek, má se stát knězem. Bylo tedy možné, že by si označený lístek nikdo nevzal, což by bylo znamením, že se volba kněží konat nemá. Losováním však byli vybráni tři muži: Matěj Kunvaldský, Tůma Přeloučský a Eliáš Chřenovický. Na kněží Jednoty je ordinoval kněz Michal Žamberský, původně utrakvistický kněz s římskou ordinací, který se k Bratrům připojil. Aby však bylo vyhověno žádosti některých členů, byl předtím vyslán ke staršímu Valdenskému knězi, aby se nechal ordinovat jím, protože se tehdy věřilo, že Valdenští zachovali starou ordinaci z doby prvotní apoštolské církve. Poté, co Michal ordinoval nové kněží, nechal se jimi, konkrétně Matějem, sám znovu ordinovat. Matěj pak dostal úřad biskupa.

Stará Jednota poté přijala systém tří stupňů kněžství, diakon, presbyter a biskup. (Tady je na místě zdůraznit, že Jednota své služebníky označovala jako jáhny, kněze a starší, kterým se postupně stále víc říkalo biskupové. Presbyter a biskup bylo totéž. Označení služeb v obnovené Jednotě je tedy odvozeno z NZ, nikoli ze staré

Jednoty.) Obvykle měla Jednota několik biskupů, kteří sloužili jako správci určitých oblastí a spolu tvořili vedení církve. Obnovená Jednota zavedla řád kněžství podle staré Jednoty. 1735 byl ordinován její první biskup, David Nitschmann, jedním z posledních biskupů staré Jednoty Danielem Ernestem Jablonským, vnukem J. A. Komenského. Obnovená Jednota pak oficiálně přijala stupně ordinace podle staré Jednoty na synodu v Marienbornu o deset let později. Protože systém, správy církve fungoval již dříve, měl úřad biskupa od počátku nový význam, se zvláštním důrazem na ordinování služebníků, dohlížení na věroučné otázky a pastýřskou péči.

Současná praxe

Podrobná informace o tom, jak UF chápe trojí stupeň ordinované služby, je v Církevním řádu (COUF § 682-690). „Základem pojetí ordinované služby v UF je vnímání Krista jako Vrchního staršího. UF zdůrazňuje kněžství všech věřících, stejně jako povolání zvláště ustanovených a ordinovaných služebníků.“ (COUF – úvod ke XIII. kapitole) To znamená, že jednotlivé stupně ordinace jsou výrazem určité služby, nikoli nadřazení či podřazení. Ordinace diakona je plným oprávněním k pastýřské službě, včetně vysluhování svátostí. Ordinaci koná biskup, ale rozhodnutí o tom, kdo má být ordinován, záleží na vedení provincie. Konsekrace diakona k úřadu presbytera je potvrzením jeho či její služby a dává konsekrovaným možnost být voleni za biskupy. Biskupové UF jsou konsekrováni „ke zvláštní pastýřské službě ve jménu celé UF a v celé UF“ (COUF § 687). Konkrétní charakter biskupské služby je popsán níže.

5.3 Role žen v ordinované službě

Podle církevního řádu mají být „osoby cítící povolání k ordinované službě posuzovány stejně bez ohledu na pohlaví“ (COUF § 682). Ženy jsou ordinovány jako kazatelky téměř ve všech provinciích UF, a provincie, které se dosud neusnesly na ordinaci žen, jsou vyzvány, aby to napravily (COUF § 681). Služba žen, včetně ordinované služby, není jen otázkou rovných práv žen a mužů, ale také uznáním zvláštních darů a požehnání, která Bůh jejich povoláním nabízí.

Je důležité vědět, že respekt ke službě žen má v tradici UF hluboké kořeny. V době, kdy Jednotu vedl hrabě Zinzendorf, platil v Jednotě princip, že muži se starají o muže a ženy o ženy. V důsledku toho měly ženy důležité pozice ve vedení církve, ženskou část vedly ony. Jejich odpovědnost zahrnovala pastoraci, vyučování, kázání a vedení bohoslužeb, stejně jako administrativní odpovědnost. Sestry byly jmenovány jako starší, ordinovány jako jáhenky a v některých případech dokonce konsekrovány jako presbyterky. Byly také delegátkami na synodech.

Důležitými postavami z této doby byly *Anna Nitschmannová* (1715-1760), *Erdmut Dorothea von Zinzendorf* (1700-1756) nebo *Rebeca Protten* (1718-1780), afroamerická sestra z Karibiku (viz kap. 7.1). Jiným příkladem domorodé ženy, která vedla církev, je matka Lena z Jižní Afriky, která byla pokřtěna misionářem Georgem

Schmidtem 1742. Na misijní škole v Genadendal se naučila číst a dostala bibli. Když musel Schmidt o dva roky později odejít a misie tak skončila, shromažďovala Lena skupinu věřících ke čtení bible a modlitebním setkáním. Měla Nový zákon, který užívala 60 let. Když přišli do Jižní Afriky po půl století noví misionáři (1792), našli stařenku Lenu, která stále vedla skupinu lidí, naslouchajících evangeliu.

Po Zinzendorfově smrti nová generace postupně zredukovala úlohu žen v ordinované službě, protože se i vzhledem k ostatním církvím zdálo Zinzendorfovo pojetí příliš radikální. Rozhodnutí pro ordinaci žen se vrátilo až v moderní době, potvrdil je synod 1957. Od roku 1954 sloužila jako první kazatelka sboru v UF sestra Irena Kuželová, v roce 1968 byla jako první ordinována ke službě sestra Inge Baldauf v Německu. V roce 1998 byla jako první sestra konsekrována do úřadu biskupa Kay Ward ze severní Americké provincie. Prvními předsedkyněmi provincií UF byly sestra Angeline Swart v Jižní Africe a sestra Cora Antonio v Nicaragui.

Od roku 1995 se konají společné konference žen UF, kde se setkávají ordinované kazatelky i laické pracovnice církve. Roku 2011 se vytvořil Moravian Women's Desk, oddělení, které nabízí všem ženám v UF posílení kontaktu, povzbuzení a spolupráce, koordinuje duchovní, finanční, vzdělávací a materiální zdroje pro ženy v UF.

Průběžné zprávy a informace lze najít na <http://unitywomensdesk.org>.

5.4 Pastýřský úřad biskupa

Zvláštní charakter úřadu biskupů v UF je vyjádřen v Církevním řádu. Zatímco v některých denominacích je biskup hierarchickým představitelem církve či zárukou její jednoty, v UF je od počátku kladen důraz na to, že jedinou hlavou církve je Kristus a je vnímán jako Vrchní starší. „Držíme se pojetí, společného staré i obnovené Jednotě, že Kristus je jedinou hlavou církve a všechna pastýřská služba se koná v odpovědnosti před ním.“ (COUF § 867). Zásadním rysem je, že v UF je biskup tím, kdo pastoračně pečuje o kazatele. Odráží to chápání Ježíše Krista jako „pastýře a biskupa našich duší“ (1Pt 2,25). Protože úřad biskupa představuje důležitý spojovací článek mezi starou a obnovenou Jednotou a kontinuitu našeho kazatelského úřadu, je úřad biskupa vnímán také jako spojovací prvek mezi provinciemi UF, protože úřad biskupa je platný v celé UF. Toto spojení je vyjádřeno i praxí, kdy je nový biskup konsekrován vzkládáním rukou nejméně dvou dalších biskupů, z nichž by alespoň jeden měl být z jiné provincie UF (COUF § 689). Kontinuita biskupské konsekrace sice jde zpět až k roku 1467, UF však „neklade důraz na žádné mechanické předávání apoštolské sukcese“ (COUF § 687). Oficiální záznamy o všech biskupských ordinacích vede Archiv UF v Ochránově.

Podle církevního řádu by každá provincie měla mít nejméně jednoho biskupa, je-li to možné. „Biskup je volen z presbyterů provincie provinčním synodem, tajnou volbou. Pro zvolení biskupa je vyžadována dvoutřetinová většina.“ (COUF § 689) Biskupové jsou konsekrováni doživotně, ale z aktivní biskupské služby mohou

z důvodů věku nebo zdravotního stavu rezignovat. Biskup může být zvolen členem vedení církve, ale nemá být jejím předsedou.

Povinnostmi biskupa jsou:

- pastýřská péče o ordinované;
- povzbuzování církve k věrnosti Kristu a evangeliu;
- přímluvné modlitby za UF i všechny křesťany;
- vykonávání ordinací a konsekrací;
- udržování kontaktů s těmi, kdo se teologicky vzdělávají;
- navštěvování sborů a péče o jejich duchovní život;
- zastupování církve na ekumenických shromážděních a je-li požádán vedením provincie, i před státními orgány.

5.5 *Formy laické služby*

Praxe křesťanské služby má mnoho stránek. Obsahuje službu vedením a dohlížením, kázáním a učením, sociální činností a pastorační péčí, misijním působením a praktickou pomocí lidem v nouzi. Každý, kdo se angažuje ve službě církve, nemusí být ordinován. Je mnoho podob laické služby, v níž mohou být členové církve ustanoveni ke zvláštním úkolům, aby uplatnili své dary a odpovědnost.

Jedním ze zvláštních úřadů laické služby v UF je úřad Akolutů. K němu mohou být vyzváni ti, kdo jsou ve sboru respektováni pro svou duchovní zralost a následování Kristova učení. Tento úřad je podle řádů nabízen těm, kdo mají ve sboru nebo v provincii zvláštní odpovědnost. Bratr či sestra, který takové povolání přijme, se stává Akolutem. „Ustanovení se koná před shromážděným sborem, podáním pravé ruky vedoucímu sboru“. (COUF § 691) Obvykle zahrnuje úřad akolutů pomoc kazatelům v pastýřské péči, odpovědnost za určité služby ve sboru, přísluhování při večeři Páně... Kvalifikovaný akolut může být jmenován na určitou dobu i správcem sboru a po tuto dobu může být oprávněn i sloužit svátostmi (COUF § 691).

Jiné formy laické služby jsou například laické kázání, vedení církevní hudby, vedení křesťanského vzdělávání. Jsou i funkce laické služby v misi, jako evangelisté, misionáři a terénní pracovníci. Zvolení či ustanovení laiků do administrativních nebo vedoucích funkcí v církvi (členové staršovstva, pokladní či účetní, členové vedení provincie atd.) může být považováno za formu laické církevní služby. V různých provinciích UF se nachází široká paleta takových služeb, je možno je rozvíjet podle potřeb a okolností. Do služby v církvi by mělo být zapojeno co nejvíce lidí. Aktivní účast laiků na životě a práci církve různými způsoby je dobrá věc. Lidé by měli být povzbuzováni, aby se do ní zapojovali, třeba formou kvalifikačních kurzů. Ordinovaní kazatelé a laičtí pracovníci jsou partnery ve službě. Je však dobré, aby formy laické služby byly registrovány a vedeny odpovědně, s formálním ustanovením na počátku služby a poděkováním při jejím ukončení.

5.6 *Užívání talárů a bohoslužebných oděvů*

Na úrovni celé UF neexistují pravidla, jaké mají být oděvy těch, kdo vedou bohoslužby a další oficiální akce. V provinciích jsou různé zvyky, někde se nosí taláry, jinde se káže v obleku. V některých sborech je obvyklé užívání štóly, jinde nosí kazatelé kolárek, nebo bílou kravatu. Odívání patří v UF zřetelně k věcem „případným“, které se mohou v prostoru i čase lišit a měnit (viz kap. 3.2).

Jednou z tradic v odívání, která je téměř v celé UF zachovávána, je nošení bílého taláru či přehoza pro vysluhování svátostí, ordinace a konsekrace. Přestože byli staří Braři k církevním oděvům kritičtí, zdá se, že užívání bílých rouch bylo v Jednotě obvyklé už za časů Komenského. Do nové Jednoty bylo zavedeno v roce 1748, s odkazem na bílé roucho spravedlivých, zmíněné ve Zjevení (7,9 a 19,8). Synod 1789 usnesl, aby se užívalo pro večeři Páně a křest dospělých. Postupně se bílé roucho stalo oděvem pro slavení svátostí a dalších důležitých rituálů v církvi. Při vysluhování večeře Páně nosívali bílé roucho i akolutové či starší, kteří pomáhají s rozdělováním chleba a vína. Symbolizuje to dar čistoty a požehnání, které je nabízeno skrze službu ve jménu Kristově. V některých provinciích bývají ordinovaní kazatelé pohřbíváni v bílém roucho.

5.7 *Důraz na péči o duše*

Důležitou součástí pojetí služby v UF je důraz na péči o duše. Ne jako úkol pro ordinované pastýře, ale jako věc všech členů církve, aby se vzájemně podporovali v životě víry a duchovním růstu. Základní otázkou pastorační péče, obzvlášť v situacích krizí a obtíží, je otázka, kde je v těchto situacích Bůh, je-li v našich životech. Velkou část péče o duše tvoří naslouchání, dát lidem příležitost, aby řekli své příběhy a vyjádřili své zkušenosti. Tradice pastýřské péče v UF vychází z toho, že duchovní potřeby různých lidí jsou různé a je proto dobré, aby duchovní péči poskytoval někdo, kdo je v podobné situaci. Proto byl užitečný princip, že muži mají sloužit mužům, ženy ženám, ženatí ženatým, svobodní svobodným atd. V prvních dobách platilo, že každá skupina lidí ve sboru měla ustanovenou osobu pro potřeby pastorační péče. Podobně byl sbor rozdělen na menší skupiny, v nichž se lidé mohli lépe znát a svobodněji sdílet. Počátek toho je v Herrnuhutu v roce 1727, kdy byly ve sboru vytvořeny skupinky 5-7 lidí, aby se sdílely alespon jednou týdně o svém duchovním životě. Tradice rozhovorů jako přípravy k večeři Páně byla také původně určena k podpoře duchovního růstu, i když se někdy stala nástrojem kontroly.

Důležitou příležitostí pro duchovní péči jsou životní změny, jako narození dítěte, svatba, významné narozeniny, vážná nemoc nebo úmrtí v rodině. V takových situacích je přítomnost duchovní péče a kontakt s církví zvlášť důležitý. Nabídka duchovní péče může zahrnovat návštěvy, přímluvé modlitby, udílení požehnání. Dobrým zdrojem jsou Hesla a duchovní písně. Duchovní péče znamená setkávat se s lidmi v situacích nouze a zranitelnosti. Poskytovatelé duchovní péče musí umět zachová-

vat přiměřené meze a udržovat vysokou úroveň profesionální bezúhonnosti. V některých provinciích mají příručky pastorační etiky, aby se předcházelo možnému zneužití moci a stanovila se jasná pravidla zvlášť v situacích zármutku.

5.8 *Důležitost domorodé duchovní služby*

Důležitou součástí působení UF byla od počátku misie. Po dlouhou dobu platilo, že misionáři, kteří byli vysíláni do různých zemí, sloužili zároveň jako kazatelé místních nových sborů. Brzy však se zjistilo, že nejdůležitějším cílem bude najít místní, domorodé kazatele. Prvním krokem bylo najít a jmenovat místní lidi jako pomocníky misionářů. Ti potom pod dohledem misionářů pracovali. Teprve ve druhé polovině 19. století začala UF postupně vzdělávat a následně ordinovat domorodé kazatele. Tři příklady takových kazatelů uvádíme níže a mnoho dalších by se mohlo přidat. V 18. století máme příklad dvou žen ve službě, zmíněných výše (5.3).

John Andrew Buckley. První kazatel s africkým původem, který byl ordinován na Západoindických ostrovech. Narodil se v roce 1818 v Saint John's, na ostrově Antigua. sloužil jako učitel a pomocný kazatel v Greenbay (Antigua) a jeho kázání byla tak populární, že bylo nutno zvětšit kostel. V roce 1856 byl ordinován jako diakon (jeho žena byla přijata jako Akolut) a sloužil ve sboru Greenbay až do svého důchodu 1879.

John Zwelibanzi. Narozen 1832 v Burnshill v Jižní Africe. Studoval učitelský ústav UF v Genadendal a brzy se ukázalo, že bude dobrý ředitel školy a evangelista. Nejprve sloužil v několika školách Jednoty, v roce 1860 se stal akolutem a začal konat bohoslužby. Sboru Witkleibosch sloužil 27 let. Během této doby byl konečně ordinován na diakona (1883), jako jeden z prvních domorodých kazatelů v Jižní Africe. Ke konci života sloužil ještě ve sboru Enon a 1895 odešel na odpočinek.

Johannes King. Byl významným evangelistou v Surinamu. Narodil se kolem roku 1830 v kmeni Matawai Maroon. Jako mladý prožil v roce 1855 hlubokou náboženskou zkušenost, která ho přesvědčila, že je povolán, aby kázal evangelium svému kmeni. Odešel do Paramariba, kde byl ve sboru UF pokřtěn a za čtyři roky se vrátil zpátky ke svému kmeni jako kazatel. Byl profetickým vizionářem a charismatickým kazatelem, což silně působilo na lidi a mnozí se obrátili, ale zároveň se dostával do konfliktu s misionáři. Už ve starším věku se naučil číst a psát a napsal svou duchovní biografii ve svém rodném jazyce Sranatongo. Dnes je to pokládáno za důležitý dokument surinamské misijní historie.

Teofilo Hiobo Kisanji (1915-1982). Byl prvním domorodým předsedou provincie UF v Tanzánii. Původním vzděláním učitel, byl v roce 1949 povolán, aby sloužil

jako kazatel. Odjel do Evropy, kde studoval teologii v Nizozemí a v Anglii. Po návratu sloužil jako kazatel sboru v Tabora a roku 1962 byl zvolen superintendentem, tedy předsedou provincie v západní Tanzánii. V roce 1966 byl konsekrován na biskupa UF. Byl respektovanou osobností, spojoval v sobě moudrost, zbožnost a pokoru. (Byl delegátem Unity synodu 1967 v Potšteině a navštívil tehdy několik z našich sborů.) Založil teologickou vyšší školu Jednoty v Mbeya, která se postupně rozrostla a dnes je z ní Teofilo Kisanji University.

(příště: kapitola 6 - bohoslužba)

Nový biskup v Evropské kontinentální provincii

22. října vstoupila v bratrské modlitebně v Zeistu mezi biskupy Unitas fratrum sestra Rhoinde Mijns-Doth, kazatelka z Utrechtu. Konsekraci vykonali biskupové Theodor Clemens z EKP a Sarah Groves z britské provincie. Přítomni byli i surinamští biskupové, protože sestra z této komunity pochází a také jí i v Nizozemí slouží, a to jak ve sboru v Utrechtu, tak v ekumenické organizaci pro práci mezi menšinami a migranty. Je také dobré říci, že lidé surinamského původu tvoří v Nizozemí většinu členů Jednoty.

Sestra sama přišla do Nizozemí v roce 1987, studovala tu teologii a následně se stala kazatelkou. Do biskupské funkce byla zvolena letos na jaře synodem v Herrnhutu a je to první žena mezi biskupy Kontinentální provincie.

náš seniorát

Nejprve vzpomínka na léto:

Dobrodružný výšlap turnovské mládeže na Sněžku

Ještě před letními prázdninami, konkrétně 24. června 2023 se nám s Janem Železníkem podařilo zorganizovat sobotní výlet pro turnovskou mládež ochranného sboru ČCE Turnov a jejich přátel. Původní cíl byl hlavně vytáhnout naše mládežníky ven a uspořádat pro ně zajímavý program, kde by nechyběl ani biblický kontext a dopřát jim tak společné chvíle v přírodě.

Vyrazili jsme auty z Turnova a přejeli do Dolní Malé Úpy odkud jsme vyrazili směr Sněžka po zelené a následně žluté turistické trase. První zastávka byla u Portášových bud, další na Růžhorkách a poslední, před dosažením vrcholu Sněžky, pod Růžovou horou.

Parta mládežníků byla výborná, nikdo u ničeho neprotestoval a všichni se do připravených aktivit rádi zapojovali. Mezi týmy vládla soutěžní nálada a každý se snažil pomoci svému týmu co mohl. První aktivitou bylo odhalit česká pořekadla podle obrazové předlohy složené z jednoduchých symbolů.

Na cestě dolů jsme na dalším stanovišti nejprve řešili ve dvojicích biblický kvíz a následně dovednostní aktivitu hod šiškou na cíl. Při závěrečném sestupu jsme v celé partě hráli rychlo-odpovědní biblický kvíz se stovkou otázek různé obtížnosti. Zejména tato aktivita byla zjevně se zájmem sledována i ostatními turisty.

Celkově se celodenní výlet vyvedl, i když si někteří mládežníci sáhli hluboko do svých fyzických možností, nakonec všichni celou túru zvládli a byli rádi, že se na tuto dobrodružnou výpravu vydali. Zanedlouho, v sobotu 4.11.2023 nás čeká další výprava, tentokrát do Prachovských skal.

oh

INFORMACE ze seniorátního výboru.

Milí přátelé,

pakliže jste v předešlé době mohli číst nějaké aktuality ze Seniorátního výboru jenom občas, budeme se nadále snažit, aby to bylo častěji, tedy pravidelně v každém novém čísle časopisu.

Seniorátní výbor (dále jen SV) v novém složení se sešel hned v následujícím týdnu po konventu, aby projednal některé neodkladné administrativní povinnosti. Ale podstatným tématem byla otázka budoucí práce, odpovědnosti jednotlivých členů SV a způsobu podpory jednotlivých sborů seniorátu. Ve zprávě z konventu si přečtěte personální složení SV. Protože jsme se dohodli, že chceme k jednáním přizvat také náhradníky, bude vlastně zastoupeno celkem pět sborů (Potštejn, Praha, Rovensko, Turnov, Železný Brod). Doufáme, že to přinese větší provázanost vedení seniorátu s jednotlivými sbory. Zvláště chceme zdůraznit, že Seniorátní výbor je zároveň Radou české misijní provincie UF, tedy je aktivní a odpovědný vůči celé světové Unitas fratrum. Nejbližší je nám Evropská kontinentální provincie UF, která je naší dohlížející (supervizní) provincií. Po četných návštěvách zástupců našich sborů v Ochránově v loňském jubilejním roce se na rok 2024 opět připravuje tradiční partnerské setkání našich a německých sborů. Z větší části je SV servisním týmem pro jednotlivé sbory. Proto uvádíme alespoň některé praktické kroky z našeho jednání:

- nadále budeme pravidelně rozesílat zprávy do našich sborů.
- jako každý rok jsme vylosovali Hesla pro jednotlivé sbory, emeritní kazatele/ky, vdovy po kazatelích a vedení církve.
- Administraci sboru v Ujkovicích byl od 1. 1. 2024 pověřen bratr Jaromír Strádal a sboru v Rovensku P. Tr. bratr Ondřej Halama.
- Projednali jsme a upřesnili kalendář akcí na rok 2024.
- Pozitivně jsme zhodnotili a podpořili iniciativu některých sborů k návštěvám našich bližších i vzdálenějších sborů.
- V oblasti hospodářské má SV na starosti kořenovský kostelík. Na příští rok jsou naplánovány další údržbové a rekonstrukční práce.

Na závěr vás prosíme o jakoukoliv jednorázovou i trvalou podporu naší činnosti.

*Za Seniorátní výbor – Radu České misijní provincie UF
S díky Ondřej Halama*

Krátce z Rovenska pod Troskami

Největší změnou během podzimu 2023 se pro nás stal nástup nového kurátora, bratra Davida Drbohlava, pracovníka nízkoprahového zařízení pro děti a mládež; sestra farářka Hana Jalušková jej teprve před dvěma lety křtem uvedla do té částky obecné křesťanské církve, již tvoří náš sbor. Po mnoha letech tak ve funkci kurátorky skončila sestra Irena Votočková. Radujeme se z toho, že sestra Irena zůstává aktivní členkou staršovstva a děkujeme jí za to vše, co pro sbor udělala a dělá – a co opět platně prokázala při organizaci diskusního setkání, o němž se píše jinde v tomto čísle NBL, ve článku o mlčení; jinde (ve článku o křiku) se píše i o brigádě a konventu.

Co se ještě u nás stalo? První adventní neděle byla tradičně nedělí pro děti, dopolední loutkové představení pražského divadla Bubeč o Noemově arše v naší modlitebně se vydařilo. Když jsme v covidových časech kvůli protiepidemickým opatřením stanovovali kapacitu té modlitebny, odhadli jsme ji na šedesát pohodlně sedících osob. Při adventním představení jsme se přesvědčili o tom, že jsme ji odhadli celkem správně – všichni příchozí seděli pohodlně a bylo jich (bez tří) zrovna šedesát. Uvítali jsme u nás pravidelné účastníky, houf dětí, mladé rodiny, které se do Rovenska přistěhovaly teprve před nedávnem, hosty z Církve bratrské i velmi milou návštěvu z Turnova. Odpoledne pak sestra farářka promluvila (jako každý rok) při rozsvěcení vánočního stromu na zaplněném rovenském náměstí. Těšíme se z pevných a osvědčených i z nově navázaných vztahů a chceme je dále rozvíjet. Chvála Bohu!

-mj-

Zpráva o jednání Konventu

Dne 11.11.2023 se v Milíčově kapli pražského sboru Ochranovského seniorátu konalo první zasedání VII. konventu Ochranovského seniorátu při ČCE, které bylo zároveň zasedáním Synodu české misijní provincie Unitas Fratrum.

Úvodní pobožnost byla svěřena novému železnobrodskému kazateli bratru Janu Hrudkovi. Po složení slibu konventuálů začalo vlastní jednání, které bylo především volební, protože se v tomto roce sešel konec funkčního období jak seniorátního výboru, tak předsednictva konventu. Po nezbytném zvolení skrutátorů, zapisovatelů a verifikátorů proběhla volba předsednictva konventu.

Předsedou konventu na další 4 roky byl zvolen bratr Filip Lehovec z pražského sboru, dalšími členy předsednictva konventu sestra Dagmar Kubíčková (Jablonec), sestra Helena Hájková (Potštejn), sestra Eva Šormová (Praha) a jako náhradníci Eva Kejřová (Praha) a bratr Vlastmil Fejkl (Tanvald).

Poté byla přednesena zpráva Seniorátního výboru, kterou vzal konvent na vědomí.

Senior poděkoval sestře Haně Jaluškové za dlouholetou kazatelskou službu, stejně jako bratru Vojtěchu Markovi, který po dvou funkčních obdobích s ohledem na věk nemůže být nadále volen do seniorátního výboru, oba však byli nepřítomni ze zdravotních důvodů.

Dalšími projednanými body byla zpráva o hospodaření Seniorátního výboru za rok 2022 a Revizní zpráva. Revizory na další období byla opět zvolena sestra Květa Votrubicová a paní Kateřina Kreuzová. Senior poděkoval za službu účetní nejen pro Seniorátní výbor sestře Ivě Šlapánkové.

Konvent volil také delegáty na synod Evropské kontinentální provincie UF v roce 2024. Zvolena byla sestra Alena Vantová (Praha) a bratr Jan Hrudka (Železný Brod) a jako náhradníci bratr Jaromír Strádal (Potštejn) a sestra Zuzana Bruknerová (Praha).

Dále konvent pokračoval volbou nového seniorátního výboru. Tajnou volbou ze tří kandidátů (Eva Šormová, Ondřej Halama a Jaromír Strádal) byl opět zvolen seniorem bratr Ondřej Halama. Náměstkem seniora pak bratr Jan Hrudka. Seniorátní kurátorkou sestra Hana Friede (Železný Brod) a její náměstkyní sestra Jana Nejmanová.

Náhradníkem konseniora byl pak zvolen bratr Jaromír Strádal, prvním náhradníkem z řad laiků sestra Zuzana Bruknerová (Praha) a druhým náhradníkem bratr David Drbohlav (Rovensko).

Vzhledem k personální nouzi někteří členové konventu byli zvoleni postupně do několika funkcí, ale nakonec se podařilo téměř všechny požadované funkce obsadit (jen někde chybí náhradníci).

Po přestávce na oběd konvent pozdravil synodní senior ČCE Pavel Pokorný. Ocenil, že při jednání sedí všichni kolem jednoho stolu. Další pozdrav pronesla Benigna Carstens, zástupkyně direktce EKP. Připomněla blížící se výročí požehnané Večeře Páně v Berthelsdorfu v roce 1727 s podněty pro duchovní život, které jsou stále aktuální.

Diskuse o budoucnosti našeho seniorátu byla zredukována na schvalování řádu ČMPUF. Konvent po diskusi schválil Řád České misijní provincie Unitas Fratrum, aby vzápětí absolutní většinou odhlasoval návrh, aby byl tento řád dále upravován. Konvent rozhodl o zřízení komise pro zpracování připomínek k řádu ČMPUF. Do 1. 3. 2024 mohou být předsednictvu konventu doručeny připomínky. Každý sbor může nominovat do 15. 12. 2023 jednoho zástupce do komise, která se bude připomínkami zabývat a do 30. 6. připraví finální návrh k předložení na 2. jednání VII. konventu., které se má konat 9.11.2024 v Rovensku pod Troskami.

Byly schváleny celocírkevní i seniorátní repartice, rozpočet SV, návrhy seniorátních sbírek a rozhodnuto o odpuštění starších dluhů sborů ŽB Koberovy a Tanvaldu. Konvent byl uzavřen závěrečnou modlitbou.

Na závěr si neodpustím osobní poznámku. Staronový senior se veřejně vyjádřil, že hodlá seniorátu poskytovat paliativní péči. Nejsem slepá ani hluchá a vím, že situace našeho seniorátu není dobrá. Ale nemyslím si, že to je důvodem k tomu, abychom to „zabalili“ a přestali usilovat o to, aby se to změnilo. A stěží se něco stane, když předem budeme říkat, že to nemá cenu. Žádného pacienta nepotěší, když se dozví, že už nemůže dostat žádnou jinou péči, nežli paliativní. To znamená, že jeho konec je neodvratný a lékaři mu mohou poslední měsíce nebo dny jen usnadnit, zbavit části obtíží, někdy bolesti. Takže bychom se měli vzchopit, jak o tom hovoří i mnohá novozákonní podobenství. Věřím a doufám (a modlím se za to), aby Pán Bůh měl pro nás lepší naději než je ta slibovaná paliativní péče.

Eva Kejřová

Ke konventu v Praze

Krom toho, že byl konvent veskrze volební a rozhodovalo se zde o budoucnosti Ochránovského seniorátu, zaujala mě jedna věta:

Přece jen musíme Misijní provincii Unitas fratrum udržet jako protiváhu proti České provincii. Úmyslně píše České provincii, aby každému bylo jasno.

Nevím, nerozumím tomu, pravděpodobně nikdy neporozumím, protože mi nebyla zprivatizována a potom vytunelována církev. Nicméně je to již dvacet tři let.

Slychám tuto větu v různých obměnách již šestnáct let. Možná, kdyby to znělo pět let poté, co jsem do Ochránovského seniorátu nastoupila. Ono to zní stále.

Myslím si, že tento přístup pravděpodobně nevytvoří nic nového ani lákavého. Zápasit o rovnováhu, protiváhu, převahu možná bere mnoho energie, která nám nyní chybí, když sčítáme ztráty a nálezy.

Z devíti sborů, které v roce 2000 vstoupily do ČCE s přesvědčením, že udrží tradici Jednoty bratrské zbylo to, co zbylo. Každý to možná posoudí jinak.

Nabízí se mi otázka: je opravdu jediným úkolem jakékoli církve, jakéhokoli sboru, dělat protiváhu čemukoli a komukoli, nebo kázat Krista ukřižovaného nejen slovy, ale i životem?

Bohužel protivah, převah, nerovnovah jsem na konventu viděla mnoho. To ostatní možná stálo někde v koutě.

eš

Mlčení

Člověk je zvíře, které mluví a na řeč odpovídá. Křesťanství jde této lidské vlastnosti vstříc. Na začátku příběhu, ve třetí kapitole knihy Genesis, odpovídá Eva slovy na slova zchytralého hada. Do slov se zaplétá a jimi svázaná padá, s ní i Adam a celý lidský rod. Pak přichází nový Adam, který je podle evangelisty Jana slovem vtěleným. Slovem, které září a temnota, smrt ani lež ho nespoutají, nepřemohou – anebo ho nepochopí, to v Janově řečtině vyjde nastejno. Díky tomuhle novému Adamovi se náš nešťastný příběh nemusí opakovat stále zas a znova.

K čemu je v onom příběhu ticho? V sobotu 21. října tohoto roku jsme v Rovensku pod Troskami i na tuto otázku hledali odpověď. Opět (již potřetí) jsme se v kapli sešli k hovoru na akci spolufinancované Akademií věd České republiky z programu „Odolná společnost pro 21. století“. Tématem bylo tentokrát právě ticho. Ticho jako něco, co si přejeme a co v současném světě shonu a konkurence, ve světě růstu a hlučných pádů nemůžeme dostat; tak o tichu uvažoval Theodor Lessing, německý filosof zavražděný v Mariánských Lázních již roku 1933 jako první oběť nacismu u nás. Jeho myšlení představil Martin Šorm z Filosofického ústavu AV ČR. Jindy je ticho tíživé jako sněhová pokrývka, pod kterou v skrytu dozrává něco krásného. Jen to dosud není vidět a pozorovatel snadno ztratí naději, že se to vůbec kdy zjeví. Tak pojal zimní ticho v knížkách o skřítcích muminech Tove Janssonové (zejména v Čarovné zimě) Vojtěch Bažant z téže instituce. Kunsthistorička Julie Koblížková Wittlichová následně hovořila o tvorbě Běly Kolářové, manželky Jiřího Koláře, ukryté a mlčící za výmluvného, sebevědomého umělce známého po celém světě. Běla Kolářová nicméně nakonec promluvila, a když se tak stalo, publikum strnulo v úžasu. Blok přednášek a diskusí zakončil filosof Tomáš Koblížek přehledem současného uvažování o mluvení, mlčení a uvažování, jež je nesené opětovným uvědoměním si faktu, že slova dělají věci; mohou působit bolest a proměňovat svět k lepšímu i horšímu.

Petr Šourek, latiník, performer a novinář, po společném obědě na příkladu svého nově vydaného překladu římského románu *Satyricon* hovořil o tom, jak se lze „radikálně filologicky“ vyrovnat s mlčením textových pramenů. Krátká „vlastivědná procházka“ zavedla účastníky k bustě Svatopluka Čecha v parku a ke smírčímu křížu, zkoumali jsme při ní možnosti prolamování ticha okolo traumatických událostí, v tomto případě poválečného masakru německých civilistů. Po návratu do sborového domu následoval diskusní úvod k večernímu koncertu v podání účinkujících – flétnistů Lukáše M. Vytlačila a Víta Rozkovce.

Večerní koncert se (tak jako loni) odehrál v katolickém kostele sv. Václava na Týně a měl podobu dialogu mezi východem a západem. Lukáš M. Vytlačil hrál žalmové variace Jacoba van Eycka a Vít Rozkovec mu odpovídal tradičními japonskými meditaivními kompozicemi pro flétnu šakuhači. Večer měl tak několikanásobný ekumenický rozměr. Směli jsme si uvědomit, co jsme, co nejsme, a co chceme být

– díky rozhovorům z celého dne, které v nás večer doznívaly, osudům „mlčících“ lidí, o kterých jsme mluvili, i díky modlitbičkám ke svatému Václavu za „tradiční rodinu“, které jsme před koncertem našli v lavicích. Jsme Bohu vděční za dobrou spolupráci s rovenskými katolíky v posledních letech a nezlehčujeme nijak strachy těch, kdo takové modlitby potřebují slyšet a říkat. Vždyť právě z touhy sdílet obavy a strachy v době covidu vyrostla tradice našich setkání. S oporou v Kristově lásce nicméně smíme doufat, že stojíme trochu jinde. Se všemi mluvíme, trváme v dialogu, hádáme se. A tiše se modlíme k Bohu, aby strachům vzal vítr z plachet. Po této linii vedl Lukáš M. Vytlačil, tentokrát ve své funkci jáhna starokatolické církve, kázání, které proslovil jako host na našich nedělních bohoslužbách hned příštího dne.

Rovenskou kotlinu naneštěstí v týdnech okolo našeho setkání zasáhla epidemie respiračních onemocnění a účast ze sboru i proto nebyla z nejsilnějších. Ti, kteří přišli, se činili zejména v zázemí; díky nim – zejména sestře Alžbětě Jaluškové (vegan-ská dýňová polévka a hověží na víně) a rodině Votrubcových (domácí guláš) – jsme mohli všechny příchozí uhostit jako obvykle. I proto jsme měli velikou radost z účasti delegace z Železného Brodu včetně nového bratra faráře Jana Hrudky. Moc se těšíme na další spolupráci přes Ještědsko-kozákovský hřeben. Finance, které jsme v tu říjnovou sobotu kvůli nižší účasti ušetřili, užijeme 9. prosince k uspořádání literárně-hudebního večera s názvem „Ozvěny“; uvidíme, jak to dopadne.

-mj-

Křik

V sobotu jedenáctého listopadu, kdy v ochranovské Milíčově kapli v Praze Malešicích zasedal konvent našeho seniorátu, přiložila v rovenském sborovém domě ruku k dílu pracovní skupina pěti mužů a žen, většinou z Prahy, k nimž se připojila (a celou akci zorganizovala) sestra Alžběta Jalušková. Lidé z evangelické, katolické či pravoslavné tradice, lidé z prostředí křesťanské práce inspirované myšlenkami G. I. Gurdžijeva i lidé bez vyznání přijeli, aby podle instrukcí sestry farářky vyklidili nejvyšší patro půdy a značnou část prostoru pod ním. Nařezali dřevo, uvařili oběd. V pátek se účastnili „biblické“ věnované druhému článku Apoštolského vyznání víry, v neděli se pak se sestrami a bratřími ze sboru sešli k bohoslužbám. Způsobili mnoho radosti, udělali mnoho práce. Nepřijali nic než nocleh a společenství.

Jsme šťastní a děkujeme Bohu, že sborový dům opět ožil hlasy nocležníků a stala se brigáda. Podle pořádku perikop uvedeného na konci Hesel padla na neděli dvanáctého, kterou jsme slavili společně, pasáž z osmé kapitoly Pavlova listu Římanům, od osmnáctého po šestadvacátý verš. Hovoří se tam o budoucí slávě a o současné bolesti. Ta bolest však má mít smysl. Máme se těšit naději (další klíčové slovo tohoto oddílu), že jde o bolest porodní a že až se naplní čas „i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.“

Sami nevíme, kam čas spěje. Nerozumíme hrůzám, jež na nás útočí ve zprávách ze světa i v našem vlastním životě. Nerozumíme ani sami sobě („když chci činit dobro, mám v dosahu jen zlo,“ říká Apoštol na konci předchozí kapitoly téhož listu a volá: „kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti“). Máme se stát dětmi Božími, celé tvorstvo čeká, jen my se na to necítíme. Všude kolem se umírá a my máme žít. A něco přivádět na svět.

Na pražském konventu se nemlčelo, ale jednalo o starých i nových věcech. Slova dělala věci, zněla z pozice moci i slabosti. Často klíčila z trhlin sahajících až do mor-ku kostí jako bolestný a bolest působící křik. Ale lidé také společně jedli, modlili se a zpívali a konvent se usnesl, pokročil po nějaké cestě.

Všichni se pohybujeme mezi zážitkem těžkého a bolavého sourozenectví v Kristu na konventu a šňupáním eternitového prachu v příšeří farní půdy. Nejsou to protiklady, obojí patří k člověčímu životu. Obojí vede k zániku. A přes smrt dál, snad do nějaké slávy.

Hned za koncem perikopy o porodních bolestech stojí ujištění. „Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním.“ Nevíme nic, jak mluvit s lidmi, ani jak mluvit s Bohem. Nevíme, co si přát, ale svou nevědomost si uvědomujeme, vědomě ji prožíváme; alespoň někdy, v darovaných okamžicích. Duch, který se vlamuje do světa za velikou událostí Vzkříšení Syna, svým vanutím roztíná moře běd. Lká a vane kolem nás, skrze nás a k Otcovu trůnu, mimo náš obzor, mimo tento svět. A my můžeme jít vpřed jako nově učiněný lid Rákosovým mořem.

Jít s nadějí a trpělivě tam, kam nevidíme, kam nedosáhnou naše oči ani představivost. Do tmy zalévající horu Hospodinovu, do světla v hrobě. Jinak to nejde. Jak to říká apoštol Pavel: „Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal?“

—mj—

Ochranovská hvězda

Rozsvícení adventní hvězdy se stalo v některých našich sborech tradicí, svítí nad vchodem do domu či modlitebny, svítí přímo v modlitebnách, jak je kde zvykem. V letošním vánočním čísle anglického časopisu Jednota, Moravian Messenger, se objevila fotografie Jablonecké modlitebny s hvězdou, patrně pár let stará, Jablonečtí budou vědět, kdy měli návštěvu z Anglie. Obrázek najdete na <http://www.moravian.org.uk/images/assets/messenger/online/2023-12/>

A naše ilustrační foto představovat jistě nemusíme.

VÁNOCE

Ještě toto povězte: Ten nám všem narozený Spasitel, to je zachránce. Narodil se, přišel za námi, aby nás zachránil od všeho zlého. Od zlého, které jsme si svou neposlušností způsobili my sami, i od toho zlého, které nám působí druzí.

Proto, že se nám narodil Spasitel, proto na tom nikdy nejsme tak beznadějně zle, že bychom nemohli očekávat změnu. Nikdy nikde nejsou takové temnoty, že bychom z nich nemohli volat k Bohu a prosit jej o pomoc. Vždyť nám přece tento Bůh dal Spasitele, abychom o jeho lásce nikdy nepochybovali.

Noc betlémských pastýřů prozářila sláva Páně. Není noci tak temné, temnoty tak neprůhledné, aby ji i dnes nemohla prozářit blízkost a láska Spasitele, Krista Pána. Proto si smíme vždycky, když se začneme bát, zpívat: Někdo mě vede za ruku, když bojím se jít tmou...

A tak se nebojte! Chopte se té radosti, ať naplní vaše srdce, vaše domovy, všechny dny sváteční i všední. A rozdávejte ji a nebojte se, vydrží vám to o to déle, čím více ji budete rozdávat.

To také patří k divu vánoc. Každý váš přátelský úsměv, každé vaše vlídné slovo, každý váš slovy pronesený nebo napsaný pozdrav způsobí radost. Každý váš malý dárek rozmnoží radost.

Ta veliká radost od Boha nebere konce. Proto si teď odnese domů to slavné Nehemiášovo povzbuzení:

Jděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno. Dnešní den je zajisté svatý našemu Pánu. Netrapte se, radost z Hospodina bude vaší záštitou. (Nehemjáš 8,10)

(z kázání bratra faráře Jiřího Doležala)

Adventní modlitby

Bože,
ty Přicházející,
jak rádi bychom byli, kdybys k nám vstoupil.
Tolik by se změnilo, Pane, kdybys přišel a byl tu s námi.
Učiň to, oslov nás, dotkni se nás, pozvi nás ke stolu.
Učiň z tohoto adventu svůj čas,
ať jej máme od tebe darovaný,
ať už ke svátečnímu klidu,
anebo k dobrému činu.
Obdaruj nás světlem, nadějí,
dopřej nám očekávat tebe.

Bože,
svěřujeme ti, jak jsme unavení z tohoto času.
Dobře víme, že má být pro naději a radost,
a nemáme na to dost sil.
Dobře víme, že kdybys k nám vstoupil,
proměnilo by se tolik věcí kolem nás i v nás,
a nám schází čas a síla, abychom tě vyhlíželi.
Bože, daruj nám Ducha svatého,
ať ještě rozpoznáme, kdy jednat, a kdy zůstat v klidu,
kdy promluvit, a kdy se ztišit.
Ať rozpoznáme, že jsi obnovitel sil
a že jsi blízko.

(modlitby faráře Jaroslava Vítka z knížky Přijmi nás ještě dnes, 2014)